

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl
website: delfland.knnv.nl
X: NatuurlijkDelfland
facebook: NatuurlijkDelfland
instagram: NatuurlijkDelfland
Youtube: [klik hier](#)

Natuurlijk Delfland

Afdeling van de Koninklijke Nederlandse Natuur Vereniging

Rouwende gouden tor

Uitgewerkt door Willemein, Team Insecten Natuurlijk Delfland
foto's van Willemein

Nederlandse naam: Rouwende gouden tor

De Engelsen naam: White Spotted Rose Chafer beetle (wit gevlekte rozenkever)

Latijnse naam: *Oxythyrea funesta* (Nicolaus Poda von Neuhaus in 1761)

De kever werd lange tijd tot het geslacht *Scarabaeus* gerekend (als *Scarabaeus funestus*). De soortaanduiding *funesta* is afgeleid van het Latijnse 'fünus' en betekent vrij vertaald 'van de doden'.

Orde: Coleoptera (kevers) familie: Scarabaeidae (Bladsprietkevers) Onderfamilie: Cetoniinae

Verspreiding over de aarde:

De rouwende gouden tor heeft een groot verspreidingsgebied en komt voor in delen van noordelijk Afrika, in Azië en in het Midden-Oosten. De soort komt binnen Europa voor in delen van het zuiden en het midden. Van de zes soorten uit het geslacht *Oxythyrea* is dit de enige die tot in het midden van Europa wordt aangetroffen.

Dat de soort nu noordelijker in Europa wordt aangetroffen wordt door sommigen gelinkt aan klimaatverandering. Maar in Engeland denken ze dat de kever zich heeft verspreid in het Verenigd Koninkrijk, door de wijdverbreide en rigoureuze handel in potplanten en struiken. In Litouwen was de kever ook al ongeveer een eeuw niet gezien, maar wordt sinds 2001 weer waargenomen.

Zie verspreidingskaart: <https://www.gbif.org/species/1077130>

Verspreiding in Nederland:

In Nederland komt de kever voornamelijk voor in het zuidoosten (Limburg), maar wordt daarnaast verspreid door het land aangetroffen. Zie:

https://waarneming.nl/species/19330/maps/?start_date=2019-07-10&interval=157680000&end_date=2024-07-08&only_approved=on&map_type=grid10k

Volgens waarneming.nl is de soort zeldzaam en inheems.

Volgens Eis is de soort algemeen. Zie kaart: <https://www.verspreidingsatlas.nl/9902002>

Waarbij vooral opvalt dat de kever vooral in Limburg voorkomt en verder vrij zeldzaam is. Op de site van Naturalis: <https://repository.naturalis.nl/pub/441424> wordt melding gemaakt dat de soort eerst wel in Noordwest Europa voorkwam, maar sinds 1907 niet meer. Op 10 juni 2010 werd er in Zuid-Limburg weer een vrouwelijk exemplaar aangetroffen.

Habitat:

De habitat bestaat uit bloemrijke omgevingen zoals akkers, tuinen en velden.

De soort leek in eerste instantie een voorkeur te hebben voor kalkrijke graslanden, maar breidde zich later ook uit in andere gebieden.

De veldgids Kevers van Europa vermeldt dat ze vaak in gezelschap zijn van *Tropinota hirta*, dat is de behaarde gouden tor, die veel op de rouwende gouden tor lijkt, maar minder vlekken heeft dat de rouwende gouden tor.

Voedsel:

De larven eten rottend organisch materiaal of plantenwortels.

imago's eten van stuifmeel en nectar maar eten ook (voortplantings)delen van bloemen en jonge blaadjes van planten.

Ei:

De vrouwtjes zetten ongeveer twintig eieren af in de bodem nabij rottende plantendelen.

Ik heb geen foto van een ei kunnen vinden.

Larve:

Na ongeveer zes weken komen de larven uit het ei en na vier tot zes weken vindt de verpopping plaats.

De larven worden tot 30 millimeter lang en leven van rottend organisch materiaal zoals dode plantendelen. Ze ontwikkelen zich onder andere in composthopen en kunnen zich door het vervoer van compost ook verspreiden. Dit wordt bevestigd in een Engels artikel:

<https://www.csalomontraps.com/4listbylatinname/pdfafjonkentic/oxythyreafunestaang08.pdf>

Engelse sites vermelden niets over compost, maar dat de larven zich voeden met plantenwortels en dat de larven zich ontwikkelen tussen de wortels van kruidachtige planten en dergelijke.

De Veldgids kevers van Europa vermeldt kort en bondig: De larve groeit in de grond (bomen, compost).

Ik heb geen foto van een larve kunnen vinden.

Popstadium:

De pop overwintert in de grond en pas in de volgende lente verlaat de volwassen kever de pop.

Ik heb van de pop geen foto's kunnen vinden.

Imago(volwassen stadium):

De volwassen kever bereikt een lichaamslengte van 7 tot 12 millimeter. De lichaamskleur is zwart met een duidelijke groene tot blauwe metaalglans. Op de dekschilden en het halsschild zijn witte ronde tot niervormige vlekjes aanwezig die duidelijk afsteken. Op de dekschilden

zijn de vlekken symmetrisch aan weerszijden. Op het halsschild zitten drie vlekken aan weerszijde van het schild. Het scutellum* is driehoekig van vorm en eindigt in een punt. Over het gehele lijf is een vrij lange beharing aanwezig die wit tot geel van kleur is, vooral aan de onderzijde. De oudere exemplaren kunnen hun beharing kwijt zijn geraakt.

De poten zijn geheel zwart van kleur. Mannetjes zijn van vrouwtjes te onderscheiden door een rij van vier kuiltjes aan de onderkant van het achterlijf.

De rouwende gouden tor laat zich zien als de temperatuur niet te laag is en wordt vooral gezien tussen april en september, met een piek in mei.

De volwassen kevers zijn overdag actief en actief in de felle zon. Het zijn goede vliegers. Ze bezoeken bloemen van verschillende kruiden, bomen en struiken om zich te voeden met nectar en stuifmeel, maar eten ook bloemorganen (meeldraad en stamper) en jonge blaadjes van planten. Als er veel kevers zijn, worden ze als schadelijk gezien, omdat ze ook sier-, groente- en fruitteelt aantasten. Voorbeelden van planten die schade kunnen ondervinden zijn appel, druif, graan, kastanje, walnoot, perzik en peer.

De site nature.guide vermeldt: "op koudere dagen blijven ze onder de grond. Gaat zodra het herfstig wordt in winterslaap."

*Het scutellum is het plekje achter het halsschild, tussen de dekschilden. (zie blauwe pijl)

Voortplanting:

1 generatie per jaar.

Overwinteren:

De pop overwintert in de grond. Volgens nature.guide zouden ook imago's overwinteren. (zie mijn ervaring).

Vijanden:

Geen informatie over gevonden.

Bestrijding:

Omdat de volwassen kever de bloemen van o.a. de fruitteelt kunnen aantasten, worden zij als schadelijk gezien, indien zij in grote getalen voorkomen. Omdat ze soms zeer overvloedig voorkomen en vaak de meest voorkomende keversoort zijn in sommige gebieden van Zuid-Europa, heeft dit geleid tot de classificatie van plaagsoorten. In sommige gebieden zijn speciaal voor deze kevers vallen ontworpen om ze te bestrijden. Deze vallen worden gebruikt door commerciële kwekers om fruitbomen en sierheesters te beschermen. Zie het artikel in de onderstaande link, waarbij zo'n val is afgebeeld:

<https://www.csalomontraps.com/4listbylatinname/pdf/fajonkentik/oxythyreafunestaang08.pdf>

Mijn ervaring:

In mei 2024 zag ik deze, best grote, kever voor het eerst tijdens onze avondwandeling in Den Hoorn. Hij zat op bloeiende echte valeriaan. Een maand later trof ik hem tijdens een vakantie in Noord-Brabant aan op vingerhoedskruid en weer later weer in Den Hoorn nu op een margriet.

Als een plant of insect als zeldzaam wordt aangeduid door waarneming.nl, dan word ik altijd extra nieuwsgierig, want wat maakt dat deze soort als zeldzaam wordt aangemerkt. Wat heeft zo'n soort nodig om minder zeldzaam te worden?

Overblijvende vragen:

In het geval van de rouwende gouden tor vraag ik mij af waarom de tor ongeveer 100 jaar is weggeweest en nu duidelijk aan een opmars bezig is.

De andere vraag waarover ik geen duidelijkheid heb kunnen krijgen is, of de larven naast compost ook van wortels knabbelen. Ik kreeg sterk de indruk dat de Engelse sites die geen melding maken van de compost, maar alleen van de wortels, elkaar allemaal napraten op dit gebied, vaak leek de tekst woord voor woord overgenomen. De tekst in de veldgids Kevers van Europa is te summier om daar conclusies uit te trekken.

Overigens noemde de schrijvers van de veldgids de tor: floricool op struiken, sierplanten, fruitbomen en koolzaad. Ik heb de betekenis van floricool niet kunnen vinden.

De site nature.guide vermeldde dat de kever op koudere dagen onder de grond verblijven. Dit heb ik in geen andere bronnen terug kunnen vinden, net zo min als dat de soort bij herfstig weer in winterslaap gaat.

Gebruikte bronnen:

Boeken: Veldgids Kevers van Europa door Vincent Albouy en Denis Rirchard

Websites: Wikipedia NL+GB, waarneming.nl, Naturalis.nl, nederlandsesoorten.nl, inaturalist.org en ukbeetles.co.uk.

<https://www.gbif.org/species/1077130>

<https://nature.guide/card.aspx?lang=nl&id=665>

https://www.researchgate.net/figure/Habitus-of-adult-Oxythyrea-funesta-dorsal-view-photo-by-Kiril-V-Makarov-available-on_fig1_259463411

<https://www.verspreidingsatlas.nl/9902002>

https://natureguide.gr/desc/Insects/Oxythyrea_funesta/

<https://www.csalomontraps.com/4listbylatinname/pdf/fajonkentic/oxythyreafunestaang08.pdf>